

Tunami avataasiorluni saarullinniarnermi aqutsinissamik pilersaarut

2024-2028

AALISARNERMUT PINIARNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Imarisai

1.	Tunuliaqutaasut.....	3
1.1	Siunertaq, periusissaq atuuffissaalu.....	3
1.1.1	Atuuffiata sivilissaa	3
1.2	Atuuffiata sivilissusia nutarterneqarnissaanullu aalajangersakkat	4
1.3	Inatsisit aamma Aqutsinissamik akisussaaffiit.....	5
2.	Aalisarnermut avatangiisinullu tunngatillugu aalisakkamik ilisaritsineq	5
3.	Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinissamut tunngavigineqartut	6
3.1	Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq	6
3.2	TAC-nik aalajangersaanerit pisassiissutinillu agguaassinerit.....	8
3.2.1	TAC-nik aalajangersaaneq	8
3.2.2	TAC-nik agguaassineq	10
3.3	Malittarisassioriaatsit	10
3.3.1	Pisassiissutit amerlassusissaannik aalajangersaanerit	10
3.3.2	Sumiiffiit pillugit aalajangersaanerit.....	11
3.3.3	Piujartitsinissamik teknikikkut iliuseqarnerit aamma immami ataqatigiinnernik mianersuuttariaqartunik aqutsinerit.....	12
3.3.4	Aalisarnermi saniatigut pisanik aqutsineq.....	13
4.	Nalunaaruteqartarneq nakkutilliinerillu.....	13
4.1	Nalunaaruteqarneq	13
4.2	Nakkutilliineq, Misissuineq aamma nakkutiginninnerillu (MCS).....	13
4.3	Nalunaarutiginnittarnerit	15
5.	Innersuussutit ilanngussallu	15
	Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit.....	16

Inatsisit innersuussutigineqartut aqutsinissamik pilersaarummit issuarneqartut ilanngussami takuneqarsinnaapput.

1. Tunuliaqutaasut

1.1 Siunertaq, periusissaq atuuffissaalu

Saarullinniarnissamut (Gadus morhua) siunnersuummik nutaamik 2023-mi takkuttoqarpoq, Tunumi Kitaanilu saarulleqatigiit avataani sinerissallu qanittuani imminnut akulerussimasut paasinarsimmat – pingaartumik Kalaallit Nunaata kitaani. Suffisartut assigiinngitsut sisamat paasineqarput Tunumi suffisartut, Kitaata avataani suffisartut aammalu Kitaani sinerissap qanittuani suffisartut marluk. Taamaattumik aalisakkat immikkoortillugit aalisarsinnaanissaat periarfissaasimanngilaq, tamannalu pissutigalugu Kalaallit Nunaat tamakkerlugu avataasiarluni sinerissallu qanittuani aqutsinissamut pilersaarummik suliaqartoqassaaq. Aqutsinissamut pilersaarummik taassuminnga suliaqarneq august 2023-mi aallartisarneqarpoq.

Aqutsinissamut pilersaarut taanna Tunumi aalisarnerinnarmut attuumassuteqarpoq, Kalaallit Nunaat tamakkerlugu aqutsinissamut pilersaarut tamanut atuuttoq suli suliarineqarmat. Aqutsinissamut pilersaarut tamakkiisoq atuutilernissaanut piareeriarpat aqutsinissamut pilersaarut maannamut atuuttoq taarserneqarumaarpoq.

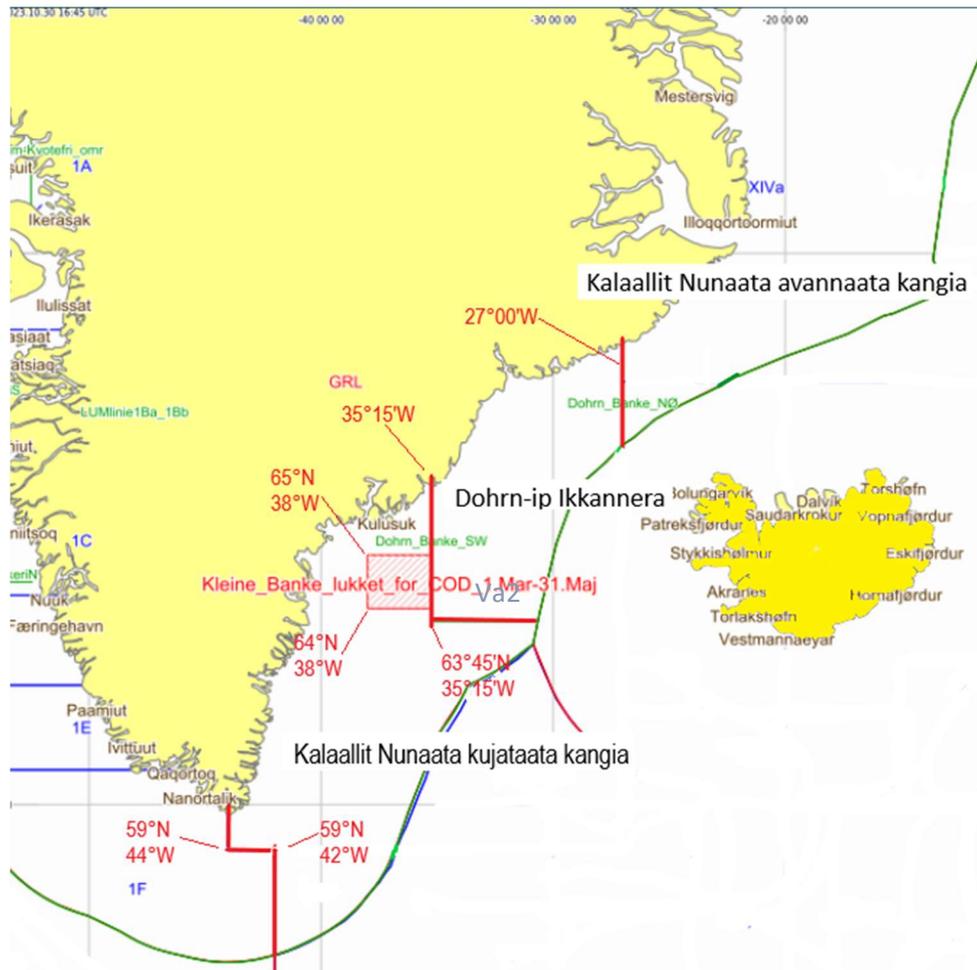
Aqutsinissamut pilersaarummi Tunumi saarullit inuuniarnikkut ileqqut kingornutallu tunngavigalugit inooriaaseqarneq, inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerat aammalu siunissaq eqqarsaatigalugu uummassusilinnik piujuartitsinissaq tunngavigalugit aalajangersaanissamik siunertaqarpoq.

Tunumi saarullinnut suffisartunut siunnersuineq amigaateqarpoq aalisagaqatigiiaat pillugit ilisimasat suli amigaateqarmata pingaartumik Islandip Tunullu akornanni nuttartarnerat pillugu. Taamaattumik aqutsinissamut pilersaarut una paasissutissanik katersinermut ilisimasallu ineriartortinnissaannut anguniagaavoq pingaarutilik, aalisagaqatigiiaat pillugit annertunerusumik ilisimasaqalernissamut tapersiinnaasoq, nunattalu iluani aammalu Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni nuttartarnerisa pissarsiaqarfiginissaanut. Taamaattumik inuussutissarsiortut piumaffigineqarnikuupput misissugassanik assigiinngitsunik katersuissasut Pinngortitaleriffimmullu missoqqissaagassanngorlugit nassiussisassasut. Suffinerup nalaani aammattaaq misileraalluni aalisarnissamut akuersissutinik tunniussisoqarsinnaavoq misissugassanik tigusinissamik piumasaqaatitalimmik. Aqutsinissamut pilersaarutip uumap aqutsinissamut pilersaarutip allanngorarsinnaanera ukkatarivaa, siunnersuinerup iluarsaannerani aalisarneq naleqqussarneqarsinnaaniasammat

1.1.1 Atuuffiata sivisussaa

Aqutsinissamut pilersaarut Tunumi ICES-ip siunnersuuteqarfigisimasaani tamani atuutissaaq tassalu; ICES¹ 2a, ICES 2b, ICES 5a2, ICES 12a3, ICES 14a, aamma ICES 14b 3 s¸mil killeqarfiup avataani. Avataasiarluni Tunumi aalisarneq aqutsiveqarfinnullu pingasunut agguarneqarpoq. Aqutsiveqarfiit pingasut Tunup Avannaa, Dohrn Banke aamma Tunup Kujataa. Tamatumap saniatigut Kleine Banke suffisarfitut isigineqarpoq.

¹ Imartat Ilisimatusarfigineqarnerannut Nunat Tamalaat Ataatsimiititaliaat

Nunap assinga 1: Kalaallit Nunaat, kalaallit nunaanni EEZ, Tunumi aqutsiveqarfii pingasut aammalu Kleine Banke.

1.2 Atuuffiata sivisussusia nutarterneqarnissaanullu aalajangersakkat

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu saarullinnut aqutsinissamut pilersaarut tamakkiisoq piareeriparpat, Tunumi avataasiorluni aalisarnermi aqutsinissamut maannamut atuuttoq taarsissavaa.

Aqutsinissamut pilersaarut una 1. januar 2024-miit 31. december 2028-mut atuutissaaq.

Piffissap atuuffiusup ingerlanerani aqutsinissamut pilersaarut nalilersorneqassaaq nutarterneqarlunilu taamaasilluni pilersaarut nutaaq nutartigarluunniit 1. januar 2029-miit atuutilersinneqarsinnaaqqullugu. Aalisarnerulli ilusilersugaanera, siunnersuisarnerni periutsit (tassunga ilanngullugit nalilersuineri najoqqutassat) assingusullunniit piffissap taassuma ingerlanerani annertuumik allangussagaluarpata nutarterisoqarsinnaavoq. Taamaalluni aqutsinissamik pilersaarut maannakkut aalisarnermut naleqqiullugu naapertuuttuunersoq atorneqarsinnaassualu qulakkeerneqassaaq. Kalaallit Nunaanni saarullinniarneq pillugu aqutsinissamut pilersaarut tamakkiisoq piareerneqariarpat.

Aqutsinissamik pilersaarummik allanngueq sugaluarterluunniit Naalakkersuisunit akuerineqassaaq. Ilanngussami tapilunneqartumi allannguerit Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit (APN-imit) allaffissornikkut isumagineqarsinnaapput.

1.3 Inatsisit aamma Aqutsinissamik akisussaaffiit

Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat (Aalisarnermut Inatsit) naapertorlugu kalaallit aalisarnerinik Naalakkersuisut malittarisassaqtitsisinnaapput. Naalakkersuisut nunatta imartaani aalisarfiusuni aalisagaqatigiikkuutaanut ukiumoortumik pisassat (TAC) aalajangersartarpaat pisassanillu nunami inatsisit nunanilu tamalaani isumaqatigiissutit naapertorlugit agguaattarlugit.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq tamatumunngalu akisussaaffik Naalakkersuisuniippoq aamma Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisumiilluni. Naalakkersuisoq aalisarnermut inatsimmi atuuttumi tunngavissat malillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutissanik piareersaasiortarpoq. Siunnersuutit taamaattut Naalakkersuisut akuttunngitsumik ataatsimiittarnerini aalajangiiffigineqartussanngorlugit (itigartinneqartussanngorlugilluunniit) saqqummiunneqartarput.

Aalisarnermi akuersissutinut pisassiissutinullu tunngatillugu aalajangersakkat sukumiinerusut ilaatigut Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni atuarneqarsinnaapput.

Aalisarneq pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu ataatsimut isigalugu suliassanut aqutsinermut tunngasunut apeqqusikkanut Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnut tusarniaasarnissaminik pisussaaffeqarpoq. Aalisarneq pillugu inatsimmi Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat aamma erseqqissarneqarpoq.

2. Aalisarnermut avatangiisinullu tunngatillugu aalisakkamik ilisarititsineq

Nunatta imartaani saarullit suffisarfinnit assigiinngitsuneersuusarput. Aalisarnissanut periarfissat piujuartitsisumik pitsanngorsarneqarnissaat patajaallisarneqarnissaallu siunertarlugit ICES-mit siunnersuisoqartarpoq.

Suffisartut tassaapput:

- Kitaani sinerissap qanittuata avannaatungaani saarullit suffisartut
- Kitaani sinerissap qanittuani kujataatungaani saarullit suffisartut
- Kitaata avataani saarullit suffisartut
- Tunup Islandillu avataanni saarullit suffisartut

Suffiffiup nalaani saarullit inersimasut suffiffigisamik qanitaannut suffiartorlutik utertarput, uffa saarulleeqqat sumiiffimmiinnartarput. Taamaattumik ukiup ingerlanerani piffissani tamani akuliuttarput, taamaalillutik saarullitarineqarsimasut suffiffiusimasunit assigiinngitsuneersuusarput. Saarullik saarullinnit sorlernit suffiarineqarsimanersoq sananeqaataasigut, gener, misissorlugu paasineqarsinnaavoq taamaattumillu sumiiffii naapertorlugit pisassinneqartarput - suffisarfikkuutaarnagit.

Tunup Islandillu avataanni saarullit suffisartut

Tunup aamma Kitaata kujataata imartaanni saarullit Tunup imartaani suffisimasut alliaartorsimasullu aamma saarullit Islandip imartaanni suffisimasut aamma suaallutik aalisagaaraallutillu nunatta imartaanni alliaartorfissaminut sarfaatsissimasut aalisarneqartarput. Saarullit Islandip imartaaneersut suffisussanngoraangamik amerlasoorsuanngorlutik Islandip imartaanut utertarput. Saarullit suaat Islandip imartaaneersut takkussuuttuarput, kisianni saarullit suappassui tassanngaanneersut qaqutigorsuaannaq

naammattoorneqartarput (kingullermi suaat amerlarujussuartut nalunaarsorneqarsimasut Islandimiuunerarneqartut 2003-meersuupput). Saarullit nunatta imartaanit Islandip imartaanukaasartut ilaatigut oqaluttuarisaanermi qangalili maannakkullu nalunaaqutsersuisarnikkut uppersararneqarput, soorluttaaq suaat saarulleeraaqqallu Islandip imartaanit nunatta imartaanut sarfaatsinneqartartut uppersarlarneqarsimasut. Dohrn Bankemi saarullitarineqartartut agguaqatigiissillugit sumiiffinit allanit malunnaatilimmik anginerusarput, tamatuma Islandip imartaanit Dohrn Bankemut saarullippasuit nikerartarsimanagerat ilimanarsisippaat. Taamatut saarullit nikerartarnerat ammassanik nunatta imartaanukaasunik nerisassarsiortarnerannik pissuteqassangatinneqarpoq; pissutsilli ersarinnerusut ilisimaneqanngillat aamma taamatut nikerarnerni saarullit qanoq amerlatigisarnerat pillugit misissuisoqartariaqarnera nassuerutigineqarpoq.

Saarullit Tunup aamma Islandip imartaani suffissimasut sananeqaataasigut sumiissuserneqarsinnaanngillat, tamakku Tunup aamma Islandip imartaasa avataani suffisarput. Taamatut saarulleqassutsimik ICES-imi immikkut nalilersorneqartarput (Islandip nunattalu imartaanni). Tunup imartaani Kleine Banke suffisarfiit pingaarnersaraat. Saarullit martsip aamma maajip qaammataanni suffiartorlutik Kleine Bankemut katersuuttarput. Piffissami suffiffiup avataani saarullit siammarsimanagerusarput.

Saarullit nunatta imartaanut aamma nunatta Islandillu imartaasa akornini nikerartarnerisa ilisimaneqarnerisa pitsanngorsarneqarnissaat siunertaralugu saarullinniutit saarullinniaqataasut Pinngortitaleriffimmi uumassusilerituut misissugassaannik (ukiui takissusiilu) katersisaqqullugit peqquneqarsinnaapput. Uumassusilerituut misissugassaannik misiligitissanik katersisarnissanik piumasaaqat Pinngortitaleriffik suleqatigalugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi aalajangersarneqartarpoq tamannalu pillugu ilitsersuutit sukumiinerusut akuersissutinut ilanngussatut ilanngunneqarput.

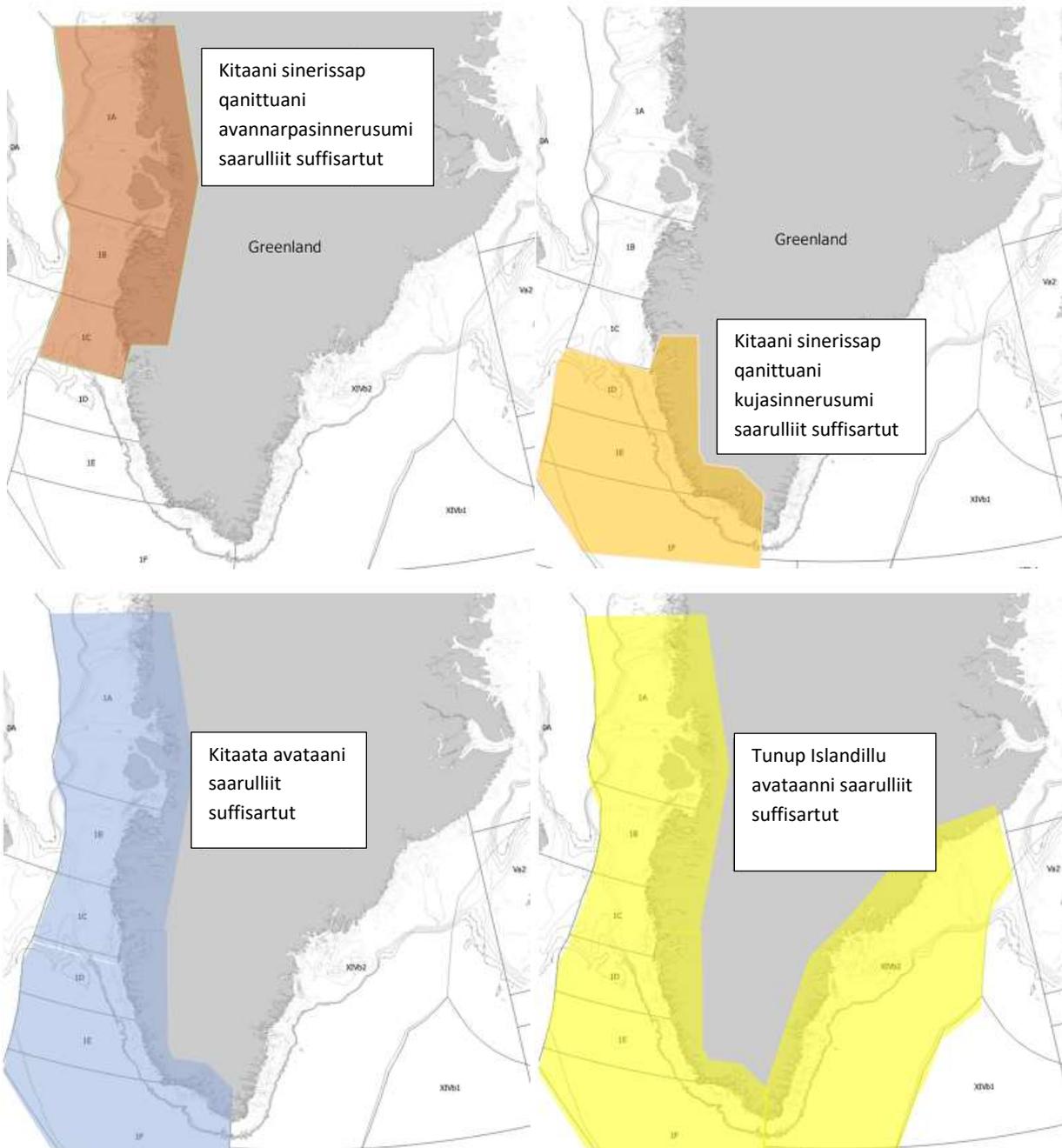
Avataani kilisaatit ningittagarsuutillu saarullinniartarput. Kalaallit saarullinniutaat amerlanerpaanik saarullittarput aamma saarullinniutit Savalimmiuneersut, Norgemeersut EU-milu nunanit allaneersut pisassiissuteqarlutik, pisassiissutit tamakku nunanik tamanik nunatsinnillu isumaqatiginninniarnikkut pissarsiarineqartarput, saarullinniaqataasarput.

3. Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinissamut tunngavigineqartut

3.1 Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq

ICES (International Council for the Exploration of the Sea) nunatta imartaani saarullit pillugit siunnersuisarpoq. Oqaatigineqareersutut suffisartoqatigiit tunngavigalugit siunnersuisoqartarpoq - sumiiffikkuutaarnagit. Saarulleqatigiikkuutaat sisamat assigiinngitsut siunnersuiffigineqartarput:

- Kitaani sinerissap qanittuani avannarpasinnerusumi saarullit suffisartut
- Kitaani sinerissap qanittuani kujasinnerusumi saarullit suffisartut
- Kitaata avataani saarullit suffisartut
- Tunup Islandillu avataanni saarullit suffisartut

Titartagaq 1 Suffisartoqatigiikkuutaat siammarsimanerat. Sinerissap qanittuani suffisartut Kitaata avataani qaqutiginnaq naammattoorneqartarput.

Suffisartoqatigiikkuutaat akuleriittarput taamaattumillu Kitaani aqutsiveqarfinnut siammarlutik akuleriittarput. (ilusilersugaq 1).

ICES-imit nunatta imartaata saarulliinik ilisimatuussutsikkut siunnersuinerit ukiut tamaasa junimi tamanut saqummiunneqartarput.

Saarullit Kitaata imartaani suffisartoqatigiikkuutaat assigiinngitsut pingasut pillugit ICES-imi siunnersueriaaseq misissueqqissaarluni periuseq ¹ siunnersuinerit tunngaviuvoq. Periutsimik taassuminnga atuiniaraanni saarulleqatigiinni aalisarnernilu saarullit ukioqqortussusiat angissutsimikkullu inissitsiternerat pillugit uppersaateqartoqartariaqarpoq. Naatsorsuinerit aalisarnernit paasissutissat atornerqartarput, immap naqqatigit kilisalluni ilisimatuussutsikkut misissuinerit marluusunit aamma sinerissap qanittuani qassutit atorlugit misissuinerit atorlugit. Piviusumik aalisarnernit paasissutissat ukioqqortussusiat malillugit agguataakkat kalaallit immap naqqani kilisallutik misissuineranneersut (50-600 m) 2005-imi juni - julimiilli (2021 kisiat pinnagu), tyskit immap naqqani kilisallutik misissuineranneersut (50-400 m) 2000-imi oktoberimiilli (2021 kisiat pinnagu), sinerissap qanittuani qassutit atorlugit misissuinerit maj-juni 2002-miilli (2007-2009 kisiisa pinnagit) ilaatinneqarput.

Tunup Islandillu avataanni saarullit suffisartut siunnersuivigineqarnissaat ajornakusoortarput, tassami saarulleqatigiikkuutaat assigiinngitsut akunnerminni inissitsiternerannik savitussusiannillu Tunumi sumiiffinni assigiinngitsut ilisimasat assigiinngitsorujussuummata. Sumiiffik avannarpasinnerusoq (ICES-imi siunnersuisarfik 14a) uumassusilerituunit misissuiffigineqaranilu iluanaarniutigalugu aalisarfiunngilaq. Tassa imaappoq aqutsiveqarfimmi Tunup avannaani saarulleqassuseq tamakkulu siammarsimanagerat ilisimasaqarfigineqanngitsut. Dohrn Banke ilisimatuussutsikkut misissuiffigineqalaarpoq aamma saarulleqassutsimik naatsorsuinerit iluaqutaasussamik tassani aalisartoqartorujussuuvoq. Saarullit inersimasut Islandip imartaaniit Dohrn Bankemut ingerlaartarnerat ilimagineqarpoq, kisianni tamanna ilisimatuussutsikkut uppersaateqarsimanngilaq. Nalorninartut tamakku pissutigalugit ilisimatuussutsikkut siunnersuinerit taamaallaat 2022-mi ICES-ip siunnersuisarnerani pisanit taamaallaat tunngaveqarput ⁵.

Uppersaateqarsimik tamakku Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfimmit (KANUAANA) aamma Pinngortitaleriffimmit tunniunneqartarput.

Siunnersuisarnerit periutsip pitsaanerpaap atornerqarnissaa qulakkeerniarlugu benchmark assessments-imi taaneqartartumik suliaq ingerlaavartumik nalilersorneqartarpoq.

3.2 TAC-nik aalajangersaernerit pisassiissutinillu agguassinerit

3.2.1 TAC-nik aalajangersaaneq

Saarullit 2023-mi misissuiffigineqarput. Misissuinerit takutippaat saarullit sumi suffisarneri aallaavigalugit aalisagaqatigiittut agguarneqarsinnaasut. Tamatuma malitsigisaanik ICES-i aalisagaqatigiit suffisartut

² Siunnersuisarnerit ICES-imi siunnersuisarnerit immikkoortoq 1 malillugu siunnersuisarnerit immikkoortinneqartarnerat imatut paasineqassaaq, pitsaanerpaamik nungusaataannngitsumik atorluannissamut tunngaviit malillugit (maximum sustainable yield (MSY) aalisakkat toqusarnerannik ersersitsisumik (F) aalisagaqatigiinnik atuinissat annertussusiannik aalajangersaanissamut aalisagaqatigiit uummaarissusiat pillugit paasissutissanik naammattunik peqarnissat ilisimasaqarnissallu).

³ Siunnersuisarnerit ICES-imi siunnersuisarnerit immikkoortoq 5 malillugu siunnersuisarnerit immikkoortinneqartarnerat imatut paasineqassaaq, pitsaanerpaamik nungusaataannngitsumik atorluannissamut tunngaviit malillugit (maximum sustainable yield (MSY) aalisakkat toqusarnerannik ersersitsisumik (F) aalisagaqatigiinnik atuinissat annertussusiannik aalajangersaanissamut aalisagaqatigiit uummaarissusiat pillugit paasissutissanik naammattunik peqarnissat ilisimasaqarnissallu). Taamaattumik mianersortumik tunngavigalugu siunnersuisoqartarpoq, tassalu 2022-mi pisarineqarsimasut 20 %-inik ikilisillugit.

sisamat aallaavigalugit siunnersuisalerpoq. Aalisagaqatigiit sisamaasut tassaapput: Nunatta avannaata-kitaani sinerissap qanittuani aalisagaqatigiit suffisartut, Nunatta kujataata-kitaani sinerissap qanittuani aalisagaqatigiit suffisartut, kitaata avataani aalisagaqatigiit suffisartut kiisalu alisagaqatigiit Tunumi suffisartut. TAC aalisarnermut inatsit naapertorlugu aalisagaqatigiinnut aalajangersarneqartarpoq tamatumalu kingorna TAC pisassiissutinngorlugit aqutsiveqarfittalerlugillu agguanneqartarput.

TAC-it Kalaallit Nunaanni piujuartitsineq tunngavigalugu saarullinniarnert qulakkeerneqarnissaannik anguniakkat tunngavigalugit aalajangersarneqartarput. Pinngortitaleriffimmit ilisimatuussutsikkut siunnersuinerit ICES-imit uppersarneqarsimasut TAC-inik aalajangersaanermi aallaavigineqartarput.

Takussutissiaq 1: Aqutsiveqarfinni TAC-ip aalajangersarneqartarneranik TAC- Ilu annertussusaanik nassuiaatitalik

<p>Tunup Avannaa:</p> <p>Aningaasarsiutigalugu aalisarnek pillugu saqqummiisoqannginnerani piffik sukumiinerusumik misissuiffigineqaqqaartariaqarpoq. Taamaattumik Tunup Avannaa misileraalluni aalisarfittuinnaq immikkoortinneqarpoq. Aqutsinissamut pilersaarutip uumap siunertaraa Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisup ukiumoortumik Tunup Avannaani aqutsiveqarfimmi misileraalluni saarullinniarnermik aalajangiinissamut siunnersuut Naalackersuisunut saqqummiuttassagaa. Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup Pinngortitaleriffik suleqatigalugu malittarisassat atuuttut naapertorlugit misileraalluni aalisarnissamut sinaakkutit aalajangersartassavaat.</p>	<p>Aningaasarsiutigalugu pisassiissutinik aalajangersaasoqanngilaq.</p>
<p>Ikkannersuarmi Dohrnimi:</p> <p>Tunumi aalisagaqatigiit suffisartut ilaatigut nuttartarnerat pillugu 'paasissutissanik katersanik amigaateqarneq' peqqutigalugu piffissami matumani Tunumut siunnersuineq suliarineqarpoq. Siunnersuineq 23.518 tonsiuvoq tamannalu 2022-mi pisaniit 20 %-mik appariarneruvoq. Nuttartarnerat eqqarsaatiginerullugu ilusilersukkamik sanasoqarnissaata tungaanut siunnersuineq allannguuteqarani 23.518 tonsiuvoq.</p>	<p>25.000 tonsit</p>

<p>Saarullit Islandip Kalaallillu Nunaata akornanni nuttartarnerannik paasissutissanik annertunerusunik nalornissuteqarneq pissutiginerullugu aammalu aalisagaqatigiit pillugit pitsaanngitsunik kinguneqartoqarnera takussutissaqanngimmat pisassiissutit 25.000 tonsinut aalajangiunneqarput. CPUE-p aammalu sumiiffinni aalisarnerup siammarsimanera ukiut ingerlanerini malittarineqassaaq. CPUE ingerlaavartumik qaffakkiartussappat TAC 10%-mik qummut naleqqussarneqarsinnaavoq. Illuatungaannullu aalisarnerup iluani appariartortoqassappat TAC 15%-mik ammut naleqqussarneqarsinnaavoq.</p> <p>Ukiut pingasut ingerlaneranni CPUE annertuumik allannguuteqassagaluarpat ass. +/- 50 % Aalisarnermut Siunnersuisooqatigiit eqqartueqatigiinnissamut aggersarneqassapput.</p>	
<p>Tunup Kujataa:</p>	<p>7.900 tonsit</p>

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisup saarullinnut TAC-it pillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutip Naalakkersuisunut saqqummiutinnginnerani suliassami Aalisarneq pillugu Siunnersuisooqatigiit tusarniaaffigineqarsimapput, Siunnersuisooqatigiillu taakku tusarniaassummut akissuteqaataat inassuteqaammut tunngavigineqartut ilagisarpaat.

3.2.2 TAC-nik agguaassineq

TAC-it tamakkiisut aalajangersarneqareeraangata Naalakkersuisut nunat marluk akorngini isumaqatiginninniarnert aallartittarpaat. Ataatsimiinnerni angusat aallaavigalugit TAC-it aalajangersarneqareersimasut ilaat nunanit allanit pisarineqartussanngortinneqartarput.

Illuatungeriilluni isumaqatiginninniarnert Naalakkersuisunit naammassineqareeraangata TAC-it sinneruttut kalaallit aalisartuinut agguaanneqartarput.

3.3 Malittarisassioriaatsit

3.3.1 Pisassiissutit amerlassusissaannik aalajangersaanerit

Avataasiarluni aalisarnerit akuersissutit piffissamut killiligaasut amerlanerpaanillu pisaqarnissamut akuersissutitalit atorlugit aalisarnerit aqunneqarput. Aalisarsinnaatitaanermut akuersissutit sumiiffinnut aalajangersimasunut atuupput pisassiissutillu aqutsiveqarfiit assigiinngitsut akornanni nuunneqarsinnaanngillat.

Kalaallit Nunaata illugiilluni isumaqatigiissutai atuuttut naapertorlugit Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik nunanut allanut imaluunniit nunani allani ingerlatsisunut aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisarpoq.

Kalaallit aalisartui Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisup isummernissamut tunngavissiatigut tunngavilersuutai naapertorlugit avataasiorluni aalisarsinnaanissamut akuersissummik Naalakkersuisunit tunineqartarput. Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiisutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu pisassat agguanneqartarput.

3.3.2 Sumiiffiit pillugit aalajangersaanerit

Tunumi, avataasiorluni saarullinniarneq nunatta EEZ-iata ilaani piffinni siunnersuiffiqeqarsimasuni 3 sømilimillu killeqarfiup avataani ukunani ICES 2a, ICES 2b, ICES 5a2, ICES 12a3, ICES 14a aamma ICES 14b ingerlanneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 2: Aqutsinissamut pilersaaruteqarfinnut aqutsinissamut nassuiaat

Aqutsiveqarfik:	Aqutsiveqarfik pillugu nassuiaat:
Tunup avannaani	Sumiiffimmi Kalaallit Nunaata avannaani Tunumilu aamma 42° V-p kangiani inissisimasoq (allorniusaq kippassissoq) killeqarfik imartap oqartusaaffigisap avataaniittoq (titarneq killigitamiit 3 sømil tungaanut atuuttoq) aalisarnermut oqartusaaffigisap killingata tungaanut (Kalaallit Nunaata aningaasarsiornikkut oqartusaaffigisaata killinga) allorniusaq kippassissoq 27° kujammut killigititaq.
Ikkannersuarmi Dohrnimi	Sumiiffimmi 27° V-p kitaani inissisimasoq (allorniusaq kippassissoq) killeqarfik imartap oqartusaaffigisap avataaniittoq (titarneq 3 sømilip killigititaaniit atuuttoq) aalisarnermut oqartusaaffigisap killingata tungaanut (Kalaallit Nunaata aningaasarsiornikkut oqartusaaffigisaata killinga) kujataanut 63°45'-p tungaanut killilik (avannarpasissumi allorniusaq sanimukartoq) aammalu kimmut 35°15'V-p tungaanut (allorniusaq kippassissoq).
Tunup Kujataa	Sumiiffimmi 63°45' N-p kujataani inissisimasoq (allorniusaq sanimukartoq) aammalu 35°15'V-p kitaatungaaniittoq (allorniusaq kippassissoq) killeqarfik imartap oqartusaaffigisap avataaniittoq (titarneq 3 sømilip killingata avataaniittumiit) aalisarnermut oqartusaaffigisap killingata tungaanut (Kalaallit Nunaata aningaasarsiornikkut oqartusaaffigisaata killinga) kujataanut 42° V-p tungaanut killilik (allorniusaq kippassissoq) aamma 59°N-p avannaata tungaaniittoq (allorniusaq kippassissoq sanimukartoq) aammalu 44° V-p kangiani (allorniusaq kippassissoq)
Kleine Banke	Nunatta imartaani aalisarnermut oqartusaaffigisaani sumiiffiit taakkartorneqartut iluiniittut: Avannarpasissuseq 65°00', kippasissuseq 38°00', avannarpasissuseq 65°00' - kippasissuseq 35°15', avannarpasissuseq 64°00' - kippasissuseq 35°15' aamma avannarpasissuseq 64°00' - kippasissuserlu 38°00'

Suffisarfiit piffissap ilaani aalisarfigeqqusaajunnaartarneri

Saarullit Kalaallit Nunaata imartaani suffisarfiit pitsaanerpaamik atugassaqartinniarlugit imartat makku piffissami aalajangersimasumi matoqqatinneqartarnissaat aqutsinissamut pilersaarummi uani allassimapput.

Kleine Banke

Kleine Banke Tunup imartaani suffisarfiit pingaarnersaraat. Imartaq 1. martsimit 31. majimut aalisarfigeqqusaajunnaarlugu matoqqasarpoq.

Saarullit Kleine Bankimut tassangaaniillu suffiartorlutik nikittarneri paasisaqarfiginerujumallugit Kleine Bankimi suffiffiup nalaani 1.000 tonsit angullugit aalisarneqarsinnaapput. Aalisarnej kalaallit aalisariutaat kisiisa atorlugit ingerlanneqarsinnaassaaq, taakkulu ilisimatuussutsikkut misissugassanik tiguisarnissamik piunasaqaat aammalu saarullit suffiartorlutik nikittarnerinut tunngasut erseqqinnerusumik paasineqarnissaasa tungaanut piunasaqaatinik allanik naammassinnissimassapput. Piffissami suffiffiusumi Kleine Bankemi aalisarnissamut akuersissummik pissarsiniaraanni aqutsiveqarfimmut Tunup kujataani aalisarnissamut akuersissutaatillit ukiumi pineqartumi 1. februaari nallertinnagu Aalisarnermut, Piniarnermullu Naalackersuisoqarfimmut qinnuteqaammik nassiussissapput. Qinnuteqaarnissamut piffissaliunneqartup qaangiunnerata kinguninngua Naalackersuisoqarfimmiut qinnuteqaateqartunik aamma Pinngortitaleriffimmiunik aalisarnissanut tunngavissat sukumiinerusumik aalajangersarneqarnissaat pillugit ataatsimeeqateqassapput, aalisarnissat tamakku Naalackersuisoqarfimmi qinnuteqaateqartunik aamma Pinngortitaleriffimmiunik siunersuisoqareerneratigut ukiumoortumik aalajangersaaffigineqartarput. Tamanna tunngavigalugu qinnuteqaateqartut piukkunnartut katillugit 1.000 tonsinik qinnuteqaateqartunut piukkunnartunut agguanneqartunik aalisarnissaminut akuersissutinik tunineqassapput.

3.3.3 Piujuartitsinissamik teknikkkut iliuuseqarnerit aamma immami ataqatigiinnernik mianersuuttariaqartunik aqutsinerit

Aalisarnej aamma imaani sumiiffinnik mianernartunik aqutsineq Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikkkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat malillugu malittarisassaqaartinneqarput, tassungalu ilanngullugu sumiiffinni aalajangersimasuni aalisarnissamut inerteqquteqarneq aamma sumiiffinni nutaani aalisarnermut tunngasut. Nalunaarummi tassani tamatuma saniatigut uumasunik peqarfiusuni koralinik, imaanilu pupinnik sumiiffiit aalisarnermut matuneqarnissaat pillugu piunasaqaatit pillugit ilitsersuuteqarpoq.

Naalackersuisunit siunniunneqarpoq imaani uumassuseqarfiit manna tikillugu sunnerneqarsimanngitsut ajoquserneqannginnissaat. Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutsikkut misissuineri imaluunniit nakkutilliineri aalisarnerup siaruarsimanera malunnartumik allanngorsimanera paasineqarpat, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup, Pinngortitaleriffik aamma Aalisarnej pillugu Siunnersuisoqatigiit isumasioreerlugit, sumiiffiit mianerisariaqarsinnaasut illersorniarlugit aalisarnej killilersuiffigineqassanersoq nalilissavaa.

Imarmi mianerisariaqartut pillugit sukumiisumik toqqaanernut malittarisassaqaatitsinernullu nassuiaanerit piunasaqaatillu piffissami aggersumi immap naqqa pillugu aqutsinissamik pilersaarummut ilanngunneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

3.3.4 Aalisarnermi saniatigut pisanik aqutsineq

Aalisarnermi saniatigut pisat Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat aamma Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnerit pillugit nalunaarusiortarnerit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugit suliarineqassapput nalunaarsorneqarlutillu.

Aalisarnermi saniatigut pisat tamarmik nalunaarutigineqassapput. Aalisarnermi saniatigut pisat tamarmik pisiortortumut tunineqartut saarullinnik tunisinerup nalaani pisarnejq malillugu pisiortortumit nalunaarutigineqassapput. Taamaalilluni aalisarnermi saniatigut pisat pisassiinermik tunngaveqartumut aalisarnermut ilaapput, annertussusaalu pisassiissutinit ilanngaatigineqassallutik.

Tunumi avataasiorluni aalisarnermi saarulliit suluppaakkallu assigiimmik siammarsimaffeqarput saarullinniarnernilu suluppaakkanik pisaqartarnejq avaqqunneqarsinnaangilaq. Aalisariutinut Tunumi saarullinniartunut suluppaagarniarnissamut akuersissuteqartarnissaq Naalackersuisoqarfimmit pingaartinneqarpoq, taamaasilluni saarullinniarnermut atatillugu suluppaakkat pisat maleruagassat malillugit pisassanit nalinginnaasumik ilanngaatigineqartallissammata.

Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutsikkut misissuineri nakkutilliinermiluunniit uumasut aalajangersimasut pisisuukkat sumiiffimmi piffissamiluunniit sivikitsumi amerlappata, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup Pinngortitaleriffik aamma Aalisarnejq pillugu Siunnersiuisoqatigiit suleqatigalugit uumasut uumassusilerinermut atatillugu killiffia eqqarsaatigalugu saniatigut pisat annertussusiisa naammaginartumik annertussuseqarnissaannut immikkut iliuuseqarnissaq qulakkeerneqassanersoq nalilissavaat. Taamatut iluuseqarnermi sumiiffimmi imaluunniit piffissakkaartumik matusinerit iliuusissalluunniit allat pineqarsinnaapput, tamatumani uumassuseqarnermi pisinnaasat saniatigut uumassuseqartut artukkinnginnissaat qulakkeerneqassaaq.

4. Nalunaaruteqartarnejq nakkutilliinerillu

4.1 Nalunaaruteqarnejq

Avataasiorluni aalisarnermi aalisariut / naalagaq assigiinngitsunik arlalinnik nalunaarusiortussaataaffeqarpoq. Aalisarnerup nakkutigineqarnera aalisariutip allattaaveqartussaataaneratigut siullerpaamik pissaaq. Allattaavissornissaq sioqqullugu aalisariutit anginerusut suliatik pisatillu pillugit nalunaarutinik nassiussisapput, tassunga ilanngullugit aalisarnejq, tikinneq, sap. akunnikkuutaartumik aamma aalisanninneq pillugit nalunaarutit. Tamatuma saniatigut aalisariutit 50 BRT/BT 90-isut oqimaatsigisut oqimaannerusulluunniit VMS-imik taaneqartartumik (Vessel Monitoring System) elektroniskiusunik nakkutilliissutinut ilaatinneqarput.

4.2 Nakkutilliineq, Misissuineq aamma nakkutiginninnerillu (MCS)

Aalisarnerit KANUAANA-mit nammineerluni aalisariutiniilluni nakkutilliinikkut allaffissornikkulluunniit nakkutigineqarput.

Avataasiorluni aalisarnerit nakkutigineqarnerat imannak suliarineqartarpoq:

- Nalunaarutininik misissuinikkut, allattaavinnit paasissutissatigut, tunisinernit paasissutissatigut angallatinillu nakkutiginninnikkut, tassunga ilanngullugit nalunaarsuinikkut nakkutilliinikkullu
- Tulaassi nerni nakkutilliinerit / Port State Control (PSC)
- Angallatini nakkutilliisut
- Imaani nakkutilliinerit (Issittumi Sakkutooqarfik)

Allaffissorluni nakkutilliinerit KANUAANA-p Nuummi qullersaqarfianit ingerlanneqartarput paasissutissat nakkutiginnittussaataaneq allattaaveqartussaataanerlu naapertorlugit KANUAANA-mut tunniunneqartut malillugit angallatinik nakkutilliinerit ilanngullugit. Taamaallilluni assersuutigalugu pisat amerlassusiat sumiiffiillu pillugit nalunaarusiat nalunaarutigineqartut tamarmarmik assigiinnersut qulakkeerniarlugit allattaavinnut VMS-inillu paasissutissat sanillersuunneqartarput. Tamatuma saniatigut KANUAANA-mi Port State Control (PSC) isumagineqartarput, tamatumani KANUAANA-mi kalaallit pisisimasat nunani allani umiarsualivinnut tulaanneqartut uppersarneqartarput aamma nunanit allamiut aalisariutaasa nunatsinni umiarsualivinnut tulaassaata misissorneqartarlutik.

KANUAANA-mi avataani aalisarnerni ilaallutik nakkutilliisartunik arlalinnik nakkutilliisoqarpoq. Nakkutilliisut kalaallit nunallu allamiut aalisariutaannut nunatta imartaanni aalisarnissanut akuersissutaatilinnut imaluunniit kalaallit aalisariutaannut nunat tamalaat imartaanni aalisarnissamut akuersissutaatilinnut ikisinneqartarput / ilaatinneqartarput.

Tamatuma saniatigut KANUAANA Issittumi Sakkutooqarfimmiunik timitaliillutik aamma nakkutilliisartunik suleqateqarluarpoq. Issittumi Sakkutooqarfimmiut avataasiorlutik saarullinniartunut tamanut ikisinnaatitaapput, nakkutilliisussaataitaapput aammalu tiguserinnissinnaatitaallutik. Issittumi Sakkutooqarfimmi ilinniarsimasunik aalisarnermut aqumioqarput, tamakku aalisarnermut atortunik aamma lastimiittut allattaavinnut allanneqarsimasunut naapertuunnersut misissorsinnaavaat. Issittumi Sakkutooqarfik polititit oqartussaassuseqarput, tamannalu Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik suleqatigalugu isumagineqartarpoq.

KANUAANA-mi timitaliilluni nakkutilliinerit kingullit tassaapput avataasiorlutik aalisartut tulaassinerini misissuinissat. Aalisariut Kalaallit Nunaanni umiarsualivimmik tikikkaangat usingiartussanngoraangallu KANUAANA-mi aalisarnermut nakkutilliisut tulaassanik nakkutilliisarput. Usingiarneq tamaat nakkutilliisunit nakkutigineqartarpoq tamakkulu aalisakkanit tunisassiasanik poortuutissartaannillu sukkut tamaana tiguserarlutik misissuisarput.

Ullut tamaasa nalunaaruteqartarnerit

Pisassiissutit aalisariutilluunniit pisassai nunguleraangata aalisariut pineqartoq ullut tamaasa nalunaarsukkanik nassiussuisaqqullugu KANUAANA-mit peqquneqarsinnaavoq. Nalunaarutit tamakku sapaatit akunnikkuutaartumik nalunaarutaasartut assinganik imaqartassapput. Tassa aalisarnerit qanimut nakkutiginerujumallugit piffissarlu eqqorlugu matusisoqarniassammat taamatut iliortoqartarpoq.

Aalisarnerup unitsinnera

Pisassiissutit nunguleraangata aalisarnerit pineqartut KANUAANA-mit oqartussaasutut matuneqarsinnaatitaapput. Matusineq pillugu tusagassiorfitsigut nalunaaruteqartoqartarpoq.

Aalisarnermik nakkutilliinermut tunngatillugu aalajangersakkat tamakkiinerusut Aalisarnermik nakkutilliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaani atuarneqarsinnaapput.

Umiarsuup elektroniskimik allattaavii

Aalisariutit 17 meterimit tamakkiisumik takissusaa (LOA) takinerusut tamarmik juni 2022-mit umiarsuup allattaaviinik elektronoskiusunik atuisussanngortinneqarput atortorlu taanna KANUAANA-p sakkusnaanut ilaalerluni. Umiarsuup elektroniskimik allattaaviinik (ERS) atuilerneq suliat sukkanerusumik suliarineqartalerneranik erseqqinnerusunillu paasissutissaateqalerneramik kinguneqassaaq KANUAANA-llu pingaartumik avataasiortunik nakkutilliisarnerinik pitsanngoriartitsissalluni. ERS -imik atuilernissaq kinguaattoortarsimavoq pingaartumik ERS-ip aammalu KANUAANAP paasissutissanik katersuivia LULI akornanni teknikikkut unammilligassartaqartarsimammat, massakkulli killiusoq eqqarsaatigalugu isumalluarnarluni. Umiarsuup elektroniskimik allattaaviinik aalisariut atasinnguarluunniit tamakkiisumik atuilersimangilaq ERS-ilu sulii misiligarneqarluni. Taamaattumik aalisariutit kallarneqartussat tamarmik sulii qangatut allattuisarput.

4.3 Nalunaarutiginnittarnerit

Aalisarnermi malittarisassanik unioqqutitsisoqarnerani KANUAANA-mit politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaavoq.

Inatsisini atuuttuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit tamarmik akiliisitaanermik kinguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aalisarnek pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlutik nalunaarutit.gl aqqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi malittarisassanik imaluunniit saarullinniarnermut akuersissut pillugu unioqqutitsinermi taassuma atorneqarsinnaatitaaneranut killiliissutinik kiisalu pissutsit ilungersunarnerutillugit imaluunniit unioqqutitsisoqaqqitsillugu piginnaatitaaffimmik arsaarinnittoqarsinnaavoq. Tamanna Naalakkersuisut aalajangissavaat, nalunaarutigineqarneraniillu ullut 15-it qaangiutsinnagit Kalaallit Nunaata Eqqartuussivianut tamanna suliaassanngortinneqarsinnaalluni.

5. Innersuussutit ilanngussallu

Innersuussutit ilanngussallu tapiliunneqarput.

Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit

- Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersoq (kingusinnerusukkut allannguutitalik)
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 74, 28. november 2023-imeersoq
- Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 30. marts 2017-imeersoq
- Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 6. december 2011-imeersoq
- Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-imeersoq
- Aalisarnermik nakkutilliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39 20. januar 2023-meersoq.
- Qaammataasat atorlugit aalisariutinik nakkutilliineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 30. maaji 2001-imeersoq
- Aalisarnermik alapernaarsuisut suliaasaat pisinnaatitaaffiilu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 18. marts 2004-meersoq
- Pisat ilaasa nalunaarutigineqarnerini naatsorsueriaatsit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 48 18. december 2020-meersoq

Nunatsinni aalisarneq pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlutik nalunaarutit.gl aqqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.